

AMMONIAKEMISSIE UIT DE LANDBOUW VERDER TERUGGELOPEN

Harry Luesink

De ammoniakemissie uit de landbouw is sinds 1997 met 35% afgenomen, tot 115 mln. kg in 2003 (tabel 1), zo blijkt uit voorlopige cijfers. De resultaten voor het jaar 2003 worden beïnvloed door de gevolgen van de vogelpest in dat jaar. Zonder die vogelpest zou de ammoniakemissie in 2003 waarschijnlijk ongeveer 5 mln. kg hoger zijn geweest. De EU-doelstelling voor Nederland van 114 mln. kg in 2010 is daarmee bijna bereikt.

Tabel 1 Ammoniakemissie in Nederland uit de landbouw (x mln. Kg NH₃) in de periode van 1997 tot en met 2003

Jaar	Dierlijke mest naar diersoort				Kunstmest	Totaal
	melk- en jongvee	vleesvee, schapen en geiten	varkens	pluimvee		
1997	69,8	15,5	55,8	22,4	12,8	176,3
1998	68,0	14,7	49,3	21,3	12,7	166,0
1999	59,2	13,3	45,4	23,3	12,1	153,3
2000	55,6	13,6	38,2	20,7	10,7	138,8
2001	53,0	13,0	38,1	15,9	9,4	129,4
2002	52,0	12,1	33,8	16,4	8,8	123,0
2003 (v)	51,0	11,9	32,4	11,0	8,8	115,1

In 1997 werd 48% van de ammoniakemissie veroorzaakt door rundvee, schapen en geiten. Ondanks de krimp van de melkveestapel is dit aandeel toegenomen tot 52% in 2002. De ammoniakemissie in de intensieve veehouderij is in genoemde periode namelijk sterker teruggelopen: van 78 naar 50 mln. kg in 2002. Deze daling (-36%) is een gevolg van:

- daling van de stikstofexcretie eind jaren negentig;
- groter aandeel emissiearme stallen;
- afname van het aantal dieren vanaf het jaar 2001;
- toenemende export van droge pluimveemest naar voormalig Oost-Duitsland.

Het aandeel van de intensieve veehouderij in de ammoniakemissie is hiermee teruggelopen van 44% in 1997 tot 41% in 2002. Doordat ook het stikstofkunstmestgebruik flink kleiner is geworden, is de ammoniakemissie uit kunstmest gedaald tot bijna 9 mln. kg in 2002.

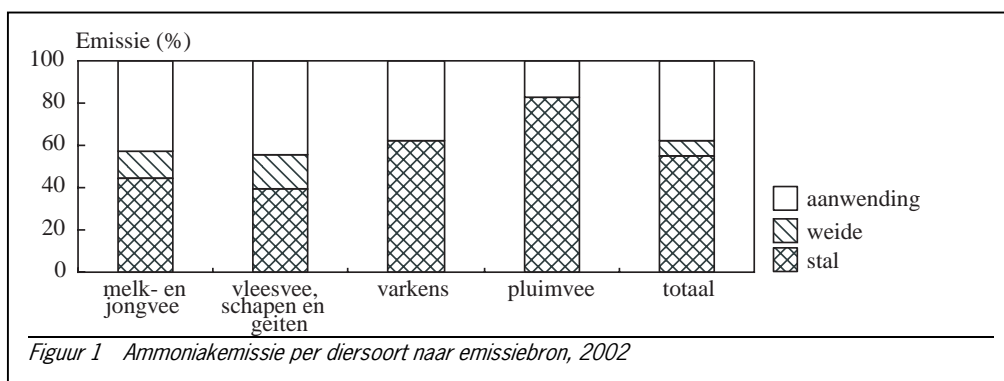
Tabel 2 Ammoniakemissie in Nederland uit dierlijke mest (x mln. kg NH₃) naar emissiebron

Jaar	stal en opslag	weide	aanwenden	totaal
1997	81,9	14,5	67,0	163,5
1998	79,5	14,4	59,4	153,5
1999	79,3	11,3	50,6	141,2
2000	73,2	10,3	44,7	128,1
2001	63,7	10,5	45,8	120,0
2002	62,6	8,4	43,2	114,2
2003 (v)	57,1	8,3	40,8	106,3

Veel emissie uit stal en opslagruimte

Het grootste deel van de emissie van dierlijke mest bestaat uit stal- en opslagemissie (tabel 2). Deze post is sinds 1997 met 24% teruggelopen, tot 63 mln. kg in 2002. Deze vermindering is een gevolg van minder dieren, lagere stikstofexcretie en een toenemend aandeel emissiearme stallen in de intensieve veehouderij. Doordat melkvee in de zomerperiode steeds meer op stal wordt gehouden, is de afname van de stalemissie minder dan op grond van de totale emissie verwacht zou mogen worden. Door het dalende aantal graasdieren, die bovendien in toenemende mate op stal worden gehouden, is de emissie in de weide met ruim 40% gedaald, van 14,5 mln. kg in 1997 tot 8,4 mln. kg in 2002. Door minder dieren, een lagere stikstofexcretie en een toegenomen export van droge pluimveemest is de emissie bij het aanwenden met bijna 40% gedaald, van 67 mln. kg in 1997 naar 43 mln. kg in 2002.

Voor het jaar 2002 wordt in figuur 1 weergegeven hoe de ammoniakemissie per diersoort over de bronnen is verdeeld. Wat daarbij opvalt is dat de ammoniakemissie bij het aanwenden van rundvee- en vleesveemest vrijwel gelijk is aan de stal- en opslagemissie terwijl in de intensieve veehouderij de emissie veel lager is dan die bij stal en opslag. De oorzaak is dat rundvee- en vleesveemest veelal op grasland wordt uitgereden waarbij technieken zijn toegelaten als sleepslangen en sleepvoeten die hogere emissies veroorzaken dan de technieken die op bouwland zijn toegelaten. Op bouwland wordt vooral varkens- en pluimveemest aangevend. Dat de ammoniakemissie van het aanwenden van pluimveemest zo laag is komt ook doordat ongeveer twee derde van de productie van droge pluimveemest wordt geëxporteerd en daarmee niet in Nederland wordt aangewend.

Meer informatie:

www.emissieregistratie.nl en www.rivm.nl/milieuennatuurcompendium